

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 25 Lutego r. s. 1831 Roku.

W I A D O M O Ś C I K R A J O W E.
Sankt-Petersburg dnia 16 lutego.
N O W I N Y D W O R U.

D. 15 t. m. odbył się w wielkiej Cerkwi Zimowego-Pałacu Chrzest S. Jcy CESARSKIEJ Wysokości WIELKIEJ Xiężniczki Alexandry Michatówny. Wysoce-nowo-narodzona WIELKA Xiężniczka przywieziona była zrana przez Damę Stanu *Apraksinową*, z Pałacu Jego CESARSKIEJ Wysokości WIELKIEGO Xięcia Michała Pawłowicza, do Pałacu Zimowego.

O godzinie pitey zrana, NAYJAŚNIEYSZY PAŃSTWO CESARZ JEJOMOŚĆ i CESARZOWA JEJOMOŚĆ, w towarzysystwie Ich CESARSKICH WYSOKOŚCI NASTĘPCY, WIELKIEGO XIAJĘCIA JEJOMOŚCI MICHAŁA PAWEŁ WICZA i WIELKIEY XIEJĘNICZKI MARYI NIKOLAJEWNY, oraz Ich Królewskich Wysokości Xięcia Aleksandra Wirtemberskiego i Xieźniczki Maryi Wirtemberskiej, raczyli udać się do Wielkiej Cerkwi pałacowej, dokąd pierwsey wprowadzeni byli przez Wielkiego Mistrza Obrzędów Osoby Korpusu Dyplomatycznego i Członkowie Rady Państwa. Iście NAYJAŚNIEYSZYCH PAŃSTWA składali Urzędnicy Dworu pfei oboey, Minister CESARSKIEGO Dworu i Deżuroy Jenerał-Adjutant. Wyśóce-nowo-narodzona WIELKA XIEJĘNICZKA niesiona była przez Długę Stanu *Apraksianową*; po bokach iey szli, przytrzymując poduszke; Rzeczywisty Radca Tayny Hrabia Koczubey i Admirał *Mordwinow*.

U wycisza do Cerkwi, NAYJAŚNIEYSI PAŃ-
stwo spotkali byli przez Metropolitę Nowogorod-
kiego i S. Petersburgskiego, *Serafima* i Wyższ.
Duchowieństwo z Krzyżem i Święconą wodą. W
czasie Chrz. s., który odbywał Kapelan Proto-
Presbiter *Krynicki*, JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ ra-
czył zaydować się w bliskim pokoiu. Rodzica-
mi chrzestnymi byli NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEGO-
mość, NAYJAŚNIEYSZY KRÓL JEGOMOŚĆ WIRTEMBER-
SKI, JEGO WYSOKOŚĆ XIĄŻĘ NASSAŃSKI, JEY CESAR-
SKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĄŻNA MARYA PAWEŁO-
WNA (miejscę której zastępowała JEY CESARSKA
WYSOKOŚĆ WIELKA XIĄŻNICZKA MARYA NIKOLAJE-
WNA) i JAŚNIE OŚWIECENA XIĄŻNA *Eowicha*.

Po odbytym Chrzcie S. zaśpiewane zostało: *Ciebie Boże Chwalimy*, wśród wystrzałów 201 razy, z dział Petropawłowskiej twierdzy i odgłosu dzwonów we wszystkich Cerkwiach stolicy. Zaty-
m odpławiana była przez Metropolitę Nowgo-
rodzkiego i Sankt-Petersburskiego Liturgia Świę-
ta, w czasie której NAYJAŚNIEJSZA CESARZOWA JE-
JMOŚĆ raczyła przynieść Wysoce-nowo-narodzoną
do przyjęcia Najsświętszych Tajemnic Pańskich,
i włożyć na JEJ WYSOKOŚĆ order S. Katarzyny,
podany CESARZOWEJ JEJMOŚCI przez Kancelerza Or-
dów Rossyyskich.

Poskończeniu Liturgii S. NAYJAŚNIEJSI PAŃSTWO raczyli przyymować w Cerkwi od całego DuchowniŃstwa powińszowanie, a potem powrócić w porządku, jak pierwŃy, do wewnętrznych pokoiów.

Doia tego był u Dworu obiad; na który zaproszone były: Damy Stanu, Kamer Freyliny, Freyliny i oboiey płci pierwszych trzech klass osoby.

Do stołu grała muzyka, a pod czas spełniania zdrowia strzelano z dział; a mianowicie:

1) Za zdrowie Wysoce-nowo-narodzoney, 31 razy.

Wysokich Rodziców Chrzestnych, 51 razy.

3) WIELKIEGO XIAJĘCIA MICHAŁA PAWŁOWICZA I WIELKIEJ XIEŻNY JEJMOŚCI HELENY PAWŁOWNY, 31 razy.

4) Catego Domu CESARSKIEGO, 31 razy.

5) Duchowieństwa i wszystkich wiernych
poddanych, 21 razy.

Wieczorem całe miasto było oświecone. (G.S.P.)

Gazeta Senacka ogłosiła nie dawno urządzenie, potwierdzone przez Najjaśniejszego Cesarza, względem założenia akademii woyskowej, w *Petersburgu*, w celu sposobienia oficerów do służby sztabu głównego i w ogólności w celu rozszerzenia nauk woyskowych. Akademia ta będzie się zwała *Cesarstką Akademią Woyskową*; zostawać będzie pod bezpośrednią wiedzą Naczelnika Głównego Sztabu J. C. Mości, pod dozorem prezydenta i wice-prezydenta, którzy będą mianowani przez Cesarza Jegomości, oraz rady obowiązanej zajmować się rozstrząsaniem najważniejszych interesów, dotyczących się części naukowej i ekonomicznej. Liczba oficerów sposobiących się w tej akademii ma być od 40 do 50 do służby przy sztabie głównym, a 10 oficerów do artylleryi i inżynierii; przyjmowani będą w ogólności oficerowie z gwardyi i armii: do stopnia sztabu kapitana z gwardyi, z artylleryi i saperów, do stopnia zaś kapitana z armii; dyrektorowie korpusów podporządkowanych gwardyi, pólku i rozmaitych korpusów kadetkich mają prawo przedstawiać, dla umieszczenia w Akademii, najbardziej odznaczających się oficerów, którzy wychodzić będą z tych szkół woyskowych. Przed przyjęciem do akademii, wszyscy kandydaci, z których żaden nie może mieć mniej lat nad 18, obowiązani będą wydać ścisły examen. Przeciąg czasu, przeznaczony na słuchanie kursów w Akademii, jest lat 2, kursa zaś są podzielone na dwa oddziały, na teoretyczny i praktyczny, każdy trwać będzie pół roku. Przez cały czas trwania kursów, oficerowie odbywać też będą służbę frontową; każdego tygodnia będzie jedno ćwiczenie, a codziennie dwóch oficerów z akademii odbywać będą wartę z garnizonem petersburskim. Wychodzącym z akademii oficerom będą dawane świadectwa; oficerowie z artylleryi i inżynierii powrócą do swoich wyłączenie korpusów; sposobiący się do służby przy sztabie głównym powrócą także do swoich półków, brygad artylleryjskich i batalionów saperów, skąd, po przykładaniu się przez rok do nauk wojennych, odznaczający się gorliwością, ścisłym przestrzeganiem karności, i dobrą postępowaniem, zostaną w nagrodę umieszczeni w sztabie głównym; oficerowie młodej gwardyi, artylleryi i saperów z podwyższeniem iedną rangą, oficerowie zaś z armii w teyże samej randze. Przy wyjsciu ieszcze z akademii, najbardziej odznaczający się, tak pod względem wiadomości, iako też ze swego dobrego postępowania, będzie podwyższony iedną rangą i otrzyma medal złoty; drugi po nim otrzyma wielki medal srebrny i roczną pensyą iednorazowey nagrody; trzeci zaś otrzyma mały medal srebrny i podobnąż nagrodę. Prezydent i wice-prezydent akademii są razem członkami honorowemi komitetu woyskowego naukowego Sztabu głównego J. C. Mości. Rada akademicka składa się, oprócz osób szczególnie przeznaczonych przez J. C. Mość, z sześciu członków

stałych, to jest: z ienerał-kwaternistrza, z naczelnika sztabu korpusu gwardyi, z wice-prezydenta akademii i trzech ienerałów, jeden ze sztabu ienerał-kwaternistrza, jeden z artylleryi i jeden z inżynieryi. Akademia mieć będzie członków honorowych, wybranych przez J.C. Moś z pomiędzy osób odznaczających się zasługą i znajomością swoją w sztuce wojennej, które przez dzieła swoje i prace mogą przykładać się do rozszerzenia nauk woj-skowych. Na roczne utrzymanie akademii przeznaczona jest summa 71,170 rubli. (J.d.S.P.)

— Dnia 13 terażniejszego lutego, o godzinie 4tej zrana, umarł tu w *Sankt-Petersburgu*, Jenerał-Porucznik i kawaler różnych orderów *Teodor Iwanowicz Klinger* (Friedrich Maximilian von Klinger), w 79 roku życia swego. Liczne są jego zasługi: był bowiem znaczny czas dyrektorem i go korpusu kadetów, należał do urzędzenia minister-ryum narodowego oświecenia, był założycielem i pierwszym Kuratorem Uniwersytetu *Dorpackiego* i t. d. Niemcy kładą go w rzędzie pierwszych swoich klassycznych pisarzy. (P.P.)

ANGLIA.

Łondyn dnia 7 lutego.

Podług wiadomości z *Kolumbii* od początku listopada, stan kraju polepszył się pod tymczasową administracją ienerała *Urdaneta*. Akta połączenia się przysłały zostały ze wszystkich miast; zabójcy ienerała *Sucre*, znajdujący się jeszcze w *Popayan*. *Venezuela* zdaje się chcieć przyłączyć do *Kolumbii*. *Boliwar*, chociaż niezupełnie zdrow, miał zamiar wyjechać dnia 26 listopada do *Santa-Martha*. Podług najswieższych wiadomości, w ciągu tej drogi niebezpiecznie zastabł. Gubernator *Jamaiki* ofiarował mu pomoc lekarską i prosił go przybyć do *Jamaiki*, aby można było mieć lepsze o nim staranie. List *Urdanety*, pisany z *Bogoty* pod dniem 18 października, zawiera, że w przypadku, gdyby *Boliwar* nie powrócił, wątpić należy o przywróceniu porządku i spokojności w *Kolumbii*.

— Gazety z *Jamaiki* pod dniem 26 grudnia donoszą o niespodzianém odroczeniu posiedzenia zgromadzenia prawodawczego do dnia 25 stycznia; z powodu odrzucenia bilu, który nadawał biskupowi, iak było przedtém, władzę sądowniczą duchowną nad duchowieństwem, oraz z tej okoliczności, iż ważność obecnych interessow wymagał więcej czasu dla ich roztrząszenia, niż krótki przeciąg czasu, który pozostawał jeszcze do świąt Bożego Narodzenia. — Odkryto znaczny niedostatek w kasie sekretaryatu osady. — Od 1792 roku, nie było w *Jamaice* takiej suszy, iaka panowała terażniejszego lata.

— Gazeta *Atheneum* ważną czyni uwagę, iż w obecnej chwili wszystkie *Wyspy Towarzystwa*, rządzone są przez kobiety. Te królowe pretydują na obradach, zbieranych przez naczelników tych wysp względem interessow publicznych i czynny mają udział w ich roztrząsaniu. Gdy iaki śrżodek jest uchwalony, ogłasza się on iako prawo w kaplicach, które zostały zbudowane od czasu przybycia misyonarzy. Zjawienie się ich zmieniło zupełnie los kobiet na tych wyspach, gdzie wprzódy zastawały one w nędznym niewolniczym stanie; teraz są daleko wolniejsze i daleko szczęśliwsze, a wyspiarze okazują dla nich uczucia poważania, którego wprzódy nie znali.

— Piszą z *Barbados* od połowy grudnia, że wszystko tam zostaje w spokojności, lecz wielkie zaburzenia zaszły na *Martynice* i *Gwadelupie*, z przyczyny, iż nowy gubernator, admirał *Dupotet*, przywiozł, iak utrzymywano, nieiakiś rozporządzenia, sprzyjające ludziom kolorowym, i nie ogłosił ich.

— Otrzymaliśmy gazetę *Canton-Register* z dnia 2 sierpnia. Jeden z wyższych urzędników, surowy uległ chłości, za granie w domu swoim sztuk teatralnych, i za częste znaydowanie się w towarzystwach; wszyscy urzędnicy w *Kantonie*, zriekli się tych przyjemności.

— Na skutek nowego rozkazu cesarskiego, ka-

zdy, ktokolwiek na przyszłość odważy się w prośbie traktować o interessie, który się nie ściąga do jego osoby, ulegnie chłości i wystawiony będzie u pręgierza. (J.d.S.P.)

— Dnia 8 —

Papiery publiczne. Konsolidy 80 $\frac{1}{2}$; biletu skarbowe, 34; Hiszpańskie, 17 $\frac{1}{2}$; Greckie 27; Meksykańskie 35 $\frac{1}{2}$.

— Izba niższa, na posiedzeniu dnia 4, roztrząsała bill o przysięgach, które mają być wykonywane w parlamencie. Kanclerz skarbu złożył potem listę cywilną, zmniejszoną od 970,000 fun. sterl. do 510,200 f. s. i zrobił uwagę, iż ta lista tém się różni od wszystkich poprzedzających, że z niej wykreślono wszelkie wydatki, nie odnoszące się bezpośrednio do godności korony i do osobistych potrzeb Króla, a inne wydatki poddane zostały pod bezpośredni rozbiór prawodawstwa. Nowe ministeryum zmniejszyło osobliwie pensye: za lorda *Wellingtona* były one zmniejszone od 159,170 f. s. do 144,000 f. s.; dopiero nie wynoszą więcej nad 75,000; minister dodał także, iż Królowa Jeymość odmówiła zupełnie przyłączenia 50,000 f. s. przeznaczonych na utrzymanie iey dworu, którą to sumę poprzedzające i terażniejsze ministeryum za obowiązek miało przeznaczyć; to oświadczenie ministra z uprzejmością zostało przyjęte. Po długich sporach, postanowiono listę cywilną oddać pod rozbiór komitetu. P. *Hume* żądał objaśnienia względem dochodów książąt i książeczek królewskiego domu, co też zostało spełnione. P. *Karol Grant* wnosil o wyznaczenie nowego komitetu śledczego do interessow kompanii *Wschodnio-Indyjskiej*. P. *Hume* oświadczył nadzieję, iż naród angielski pozyska nareszcie wolność handlu z Chinami; lecz monopolium chińskie odłączone być powinno od rzeczy kompanii. Komitet wyznaczony został.

— W izbie wyższej na posiedzeniu dnia 7 lord *King* złożył wiele petycyj o zniesienie dziesięcin. Biskupi z *Lincoln*, *Bath* i *Wells*, *Łondyński* i Arcybiskup *Canterbury* oświadczyli, iż nie będą się sprzeciwiali zaprowadzeniu odmian w systemacie dziesięcin.

— Podług dziennika *Spektator*, 204 miast angielskich wybiera 406 członków do izby niższej; 76 z tych miast, które wybierają 152 członków, każde ma mniej 100 wyborców, a 44 miasteczka, wybierające 88 członków, każde ma mniej 50; 12 miast księstwa *Wallii* posyła 12 członków; 34 miast irlandzkich 35 członków, 66 miast szkockich 15 członków; 40 hrabstw angielskich 80 członków; 12 hrabstw księstwa *Wallii* 12 członków; 32 hrabstw irlandzkich 64 członków; 30 hrabstw szkockich 30 członków; 122 członków angielskich wybiera się wzajemnie między sobą, albo przez swoich krewnych, a 140 członków angielskich przez miasta otwarte; 89 parów ma *ius patronatus* nad 123 miasteczkami w Anglii, w Księstwie *Wallii* i w Irlandyi, które mianują 175 członków; 65 członków Izby niższej ma toż samo prawo nad 70 miasteczkami, które mianują 99 członków; pod témże prawem ze strony rządu znajduje się 6 miasteczek, które g mianują członków. Ztąd wynika, iż 295 członków, nie przez naród, ale za wpływem parów, członków izby niższej i rządu są wybierani, zamierzając już o reprezentacyi szkockiej, w całym swoim systemacie zespsutej i nie wspominając o wpływie, iaki wywierają parowie i znakomitsi członkowie izby niższej na wybory hrabstw w Anglii, w Irlandyi i w Księstwie *Wallii*. Jeśli dodamy jeszcze te wybory, uyrzemy, iż znaczna większość członków, izby niższej, składającej się z 658, wybiera się pod wpływem 200 parów i reprezentantów narodu. Uważać także należy, iż na 204 miastach angielskich, 76 jest tak mało znaczących, iż żadne nie posiada 100 wyborców, a nawet jest 44 takich, które nie mają po 50 wyborców. Niepotrzeba więc dobitniejszych dowodow niedostateczności dzisiejszego systemu reprezentacyjnego: 45 szkockich członków parlamentu mianuje 5 do 4,000 wyborców. Jeżeli do tych wszystkich

wad dodamy jeszcze korupcyę, tak upowszechnione przy wyborach, długie trwanie tych wyborów z całą ich wrzawą i nadużyciami, trudności napotykane przy wyborach po hrabstwach, słuszenie można powiedzieć: iakże obszerne pole otwiera się dla reformy! a razem dodać można: iak wielkie przeszkody musi pokonać administracya dla osiągnięcia swego celu! W ciągu ostatnich lat 50, reforma była 25 razy proponowana w izbie niższej, w 1830 roku dwie ostatnie propozycye podali markiz Blandford i P. O'Connell. Najsłabsza opozycya była w roku 1782, 1821 i 1825, gdy wnioski o reformie podane przez Pitta, teraźniejszego lorda Durham i P. Abercromby odrzucone zostały większością tylko 20, 12 i 24 głosów; najsilniejsza opozycya była w roku 1793 i 1830, gdy wniesienia hrabiego Grey i P. O'Connell zostały odrzucone większością 214 i 306 głosów.

— W dzienniku *Intelligence* czytamy, co następuje: Z pewnością możemy donieść, iż ministrowie do reformy parlamentu następujące podadzą punkta: liczba reprezentantów powiększona być nie powinna; część tylko miasteczek utraci prawo wyboru, ale które ie zachowają, zamiast dwóch, jednego tylko członka parlamentu wybierać będą; wynikające stąd zmniejszenie się liczbowey siły izby niższej, nadstarczone będzie rozszerzeniem prawa wyboru na inne miejsca, które dzisiaj reprezentacyi nie mają; przywilej wyboru powinien być iednostaynie rozciągnięty i rozdzielony z większą słusnością w całym królestwie, nieprzymiując stoli ani zasady wyboru iednomyślnością, ani też wotów tajemnych; kto nie ma zamieszkania stałego, utraci prawo głosowania; zasady projektowanej reformy, zastosowane będą zarówno do Szkocyi i Irlandyi.

— Donoszą z *Brighton* za rzecz pewną, iż Król odbędzie podróż do Irlandyi, następującego lata.

— Dnia 31 stycznia, deputacya, złożona z najbogatszych i najdostojniejszych bankierów, kupców i namiestników *Dublinu*, podała adres do lorda namiestnika, w którym wynurza ufność swoją w jego administracyi i postanowienie przykładania się wszelkimi sposobami do utrzymania spokojności w Irlandyi i zachowania nienaruszoną unii królestwa.

— Deputacye miast *Liverpool*, *Glasgow*, *Manchester*, oraz innych wielkich miast handlowych i rzemieślniczych, miały naradę z ministrami, i oświadczyły swoje zdanie względem wolności handlu z Chinami i Indyami wschodnimi.

— Przygotowany jest okręt do wyyscia pod żagle z *Portsmouth*: ma on powieźć do ziemi *Van-Diemen* około 2 do 300 osób, skazanych za niszczenie machin i inne występki, w rozmaitych hrabstwach podczas ostatnich zaburzeń popełnione. Podobny transport za dwa tygodnie wyysdzie do *Nowey-Wallii* południowej. Przestępcy, skazani na śmierć, a ułaskawieni przez Króla, wywożą się na całe życie, inni zaś na czas krótszy lub dłuższy. (*J.d.S.P.*)

FRANCYA.

Paryż dnia 7 lutego.

Sądzono, iż pensye ministrów w roku 1831 zmniejszone będą do 80,000 fr.; lecz postanowieniem królewskim z dnia 23 stycznia przeznaczono im po 100,000 franków; prócz tego wydać się ministrom ma koszta pierwszego zaprowadzenia 12,000 fr. a ministrowi spraw zagranicznych 20,000 fr.; wiadomo, iż wielu ministrów, a mianowicie P. Dupont (*de l'Eure*) odmówili przyjęcia tej summy dodatkowej. Inne postanowienie z dnia 25 stycznia przernacza pensyi prezydentom izby rachunkowej, iako też prezydentom sądu kassacyjnego po 18,000 franków.

Paryż dnia 14 lutego.

Birża Paryżka dnia 12. Pięć od sta spadło z 93 fr. 40 na 93; Trzy od sta, otwarte od 60 fr. 40 zamknięte na 59 fr. 90.

Pisze nasz korespondent z *Barcellona*, pod

dniem 2 teraźniejszego miesiąca, że woyska, idące z Madrytu mają niezwłocznie przybyć do *Katalonii*, iako też parki artylleryi ciągnące z prowincyi *Walencyi*. Hrabia *d'España* sposobi się stawić czoło iakimkolwiek bądź wypadkom. Zaciągi woyskowe i uzbrajania się *Katalonii* bardzo są znaczne, osobliwie po wioskach śród gór. Duch publiczny w całej prowincyi iak najlepszy.

— *Gazeta urzędowa Lisbońska*, dnia 25 stycznia, obeymuie nominacyą, przez dekret dnia 12 tegoż miesiąca, półkowników ośmiu półków, sformowanych z legionow narodowych tej stolicy.

— Od kilku tygodni klima *Prowancyi* iest do niepoznania: śnieg, deszcze ciągłe, rzadka pogoda, oto stan niezmienny tak piękney zazwyczaj atmosfery. Jeśli taka temperatura dłużej trwać będzie, lękać się należy szkodliwego iey wpływu na plony rolnicze.

— *Monitor* obeymuie rapport ministra spraw wewnętrznych, względem reorganizacyi artylleryi w gwardyi narodowej paryżkiej. Po tym raporcie następuje postanowienie, iż będzie zaprowadzona iedna kompania artylleryi w każdym ze dwunastu cyrkulów Paryża; każda kompania ma należeć do legii pieszey, z której będzie wybrana i numer iey nosić będzie. Trzy kompanie składają legion artylleryi. Dwa działa znajdować się będą w każdej kompanii. Potem idą dalsze szczegóły o składzie tych kompanii, sposobie przyymowania, sztabie głównym i t. d. (*J.d.S.P.*)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Haga dnia 14 lutego.

Król rozkazał zmniejszyć czterma procentami pensye urzędników nieżonatych, którzy pobierają 1000 złotych hol. i wyżej; pensye od 1500 do 2000 zł. hol. zmniejszone będą sześciu procentami; od 2,000 do 2,500 zł. hol. ośmiu procentami; od 2,500 do 3,000 zł. hol. dziesięciu procentami; od 3,000 do 3,500 dwunastu procentami; od 3,500 do 4,000 czternastu procentami; od 4000 do 4500 szesnastu procentami, od 5000 i wyżej dwudziestu procentami. Pensye urzędników żonatych, lecz niemających dzieci, będą zmniejszone o 1/2, urzędników zaś mających dzieci, pensye będą zmniejszone o połowę projektowanego umniejszenia.

— Przez wyrok z dnia 11, Król postanawia uczynić rozporządzenia, względem wzniesienia trwałego pomnika na pamiątkę bohaterkiego czynu porucznika *van Speyka*, i rozkazuje, aby tymczasem ieden okręt wojenny floty holenderskiej nosił odtąd nazwisko *van Speyka*; na skutek tego, korweta *Argo*, która buduje się w *Amszterdamie*, przyymie nazwisko *van Speyk*. (*J.d.S.P.*)

Bruxella dnia 14 lutego.

Na posiedzeniu swém dnia 11, kongres przyjął większością 63 głosów przeciwko 44, projekt P. *van Moenen*, ogłoszenia konstytucyi sposobem, przepisany przez postanowienie z dnia 27 listopada 1830, razem też postanowił, iż takowa konstytucya ma być obowiązującą w dziesięć dni po rozjechaniu się kongressu, jeżeli ten ostatni nie oznaczy ieszcze krótszego czasu. Projekt zniesienia tymczasowie kary śmierci cywilney podany przez P. *Facqz* został iednogodnie przyjęty.

— Na posiedzeniu kongressu dnia 12, P. *Gerlache* odczytał list P. *Surlet de Chokier*, iednego z deputowanych, znajdujących się w *Paryżu*, pisany dnia 10, w którym zdaje on sprawę z kilku konferencyi, mianych z hrabią *Sebastiani*, i opisuie wielkie, prawie niepokonane trudności, okazywane w przyjęciu korony dla xięcia *Nemours*; największą zawadą iest boiszn powszechney wojny, którą takowe przyjęcie mogłoby zapalić, wojny która nie byłaby powszechną, gdyby nie była popieraną interesami familii. Co do wyboru xięcia *Leuchtenberskiego*, pisze P. *Surlet de Chokier*, iż deputowani przekonali się dostatecznie w konferencyach, mianych z hrabią *Sebastiani*, że xiąże nie byłby uznanym przez mo-

carstwa. *P. Lebeau*, wniósł następujące postanowienie: W imieniu narodu belgijskiego, kongres narodowy stanowi: *Art. 1)* Mianowany jest ieneralmym namiestnikiem królestwa *M....* *Art. 2)* Jeneralmym namiestnikiem sprawować będzie władze naczelnika kraju, tak iak są opisane i w kształcie konstytucyą przepisany. Nie pierwej zaś weydzie w urzędowanie, aż po wykonaniu przysięgi, przepisanej w art. 80 konstytucyi. *Art. 3)* Władza ieneralnego namiestnika ustanie natychmiast, skoro Król, wybrany przez kongres narodowy, przyymie koronę i zaprzysięgnie na zachowanie konstytucyi. *Art. 4)* Konstytucya zacznie być obowiązującą natychmiast po weyściu w urzędowanie ieneralnego namiestnika. Na żądanie *P. Lebeau*, ten projekt odesłany jest do sekcyi. — Przyępują do roztrząsania projektu do prawa wyborowego i kongres przyymie artykuł 1szy, w następnych zawarty słowach: Aby należeć do wyborów, potrzeba: 1) być rodowitym Belgiem, lub otrzymać wielką naturalizacyą; 2) mieć 25 lat skończonych; 3) płacić do skarbu krajowego ilość podatków prostych, oznaczonych w obrazie przyłączonym do postanowienia.

— Na posiedzeniu dnia 15, *P. Robaulx*, podawał projekt do postanowienia, zawartego w pięciu artykułach, które ogłasza Belgium rzeczpospolitą; władza wykonawcza sprawowaną będzie przez prezydenta belgijskiego, wybranego większością głosów, konieczną, przez obie połączone izby; będzie on mianowany na lat trzy, i nie będzie mógł być powtórnie bezpośrednio obrany; pierwszy wybor uskuteczający zostanie przez kongres w przeciągu trzech dni od wywścia tego postanowienia.

— *P. Legrelle* żąda, aby wzięto pod rozważę poprzedzające postanowienie; po kilku rozprawach, postanowienie to oddano pod głosowanie i przyjęto. — Przyępują do roztrząsania projektu do prawa wyborowego.

— Gazety nasze ogłaszają protokół konferencyi londyńskiej z dnia 7 lutego, który zawiera: 1) oświadczenie pełnomocnika Francyi, iż Król polecił mu ponowić swoje postanowienie względem odmówienia przyjęcia korony Belgickiej, i 2) postanowienie przyjęte przez pełnomocników pięciu mocarstw, aby nie uznawać księcia *Leuchtenberskiego*, jeśli by został wybranym przez kongres belgijski. (*J.d.S.P.*)

PORTUGALIA.

Lizbona dnia 22 stycznia.

Don Miguel otworzył był pożyczkę publiczną, której główny dochód ma być obróconym na odnowienie blokady wyspy *Terceiry*, która z powodu nawalności morskich zupełnie prawie pódniesiona została; reszta zaś posłuży na opłatę żołdu dla wojsk składających załogę tej stolicy. Pożyczka ta miała być zamkniętą po trzech miesiącach, lecz gdy już drugi miesiąc upłynął, a jeszcze i czwartej części nie zebrano, rząd przedłużył jeszcze termin oznaczony, pozwalając dwóch miesiący nadto wnoszącym pieniądze na tę pożyczkę. (*J.d.S.P.*)

WŁOCHY.

Modena dnia 7 lutego.

Proklamacya następna została tu ogłoszona d. 4 t. m.

Franciszek IV, z Bożej Łaski Xiążę Modencki, Reggio, Mirandoli, Massy i Carrary, i t. d. Arcy-Xiążę Austriacki, Następca Węgierski i Czeski.

Kilku spiskowych odważyło się, wieczorem dnia 3 lutego, zgromadzić i uzbroić w domu *Ciro Menottiego* nad wielkim kanałem, w bezbożnym celu napadnięcia na nas, tak uzbrojonych, w naszym pałacu. Opatrzność Boska zrzadziła, iż występne ich zamysły stały się wiadomemi, a usiłowanie nie przyszło do skutku, za sprawą wojsk naszych, które dom otoczyły. Po długim strzelaniu, wojska nasze próbowały zdobyć dom szturmem, czego jednak nie chcąc, szacownego życia ty-

tu walczyli; lecz gdy spiskowi na nowo zaczęli strzelać, użyto przeciwko nim dział, co ich zmusiło do zdania się na łaskę, w liczbie przeszło 30. Rada wojenna zajęła się sądzeniem ich podług praw wojskowych. Podając ten wypadek do wiadomości publicznej, nie możemy się wstrzymać od wypłacenia słusznych pochwał wojskom naszym wszelkiej broni, które ostatniej nocy dały nam najjawniejsze dowody swojego męstwa, wierności i przywiązania. Pochwalić osobliwie winniśmy korpus pionierów, który pierwszy nadbiegł opasać dom *Menotti*, i pomimo nader silnego ognia spiskowych dzielnie się trzymał. Pionierami dowodził, waleczny ich naczelnik, hrabia *Coronini*, z niepospolitą męztwem łączący wielkie talenty wojskowe; wspierała go kompania dragonów, pod dowództwem podpułkownika hrabiego *Sterpin*, którego gorliwość i przywiązanie do nas wielce się przyzysłużyło do osiągnięcia skutku pomyślnego.

Winniśmy także pochwały batalionowi liniowemu, którego jedna część otoczyła dom *Menotti*, a druga tymczasem poświęciła się na obronę pałacu i bram miasta; wszyscy oficerowie tego batalionu, zaczawszy od dowódcy, pułkownika kawalera *Stanzani*, podoficerowie i szeregowi, szli na wysługi, przed oczyma naszymi, w gorliwości i zapale, i okazali dowody rzetelnego ku nam przywiązania, przez co zjednali zupełną ufność naszą i przychylność. Mieszczanie z niemałą troskliwością spełnili ważne poruczenie obrony cytadelli, wspólnie z jedną kompanią liniową, pod dowództwem gorliwego podpułkownika *Pazzoni*. Artyllerya, umiejętnie kierowana przez męznego i czynnego porucznika *Vandelli*, odznaczyła się swoją zręcznością i zmusiła spiskowych do poddania się, zburzyła dom, gdyby ogień trwał dłużej.

Urzędnicy dworu, szlachta i gwardya honorowa szlachecka, śpiesznie stanęli uzbrojeni około osoby naszej; wierna zaś nasza służba przez dobrowolne uzbrojenie się w strzelby i gotowość do obrony, okazała dowody przywiązania swego ku nam.

Pośród zaburzenia wstępnego tej nocy przez kilkunastu występnych spiskowych, z wielką po ciechą naszą uważaliśmy cichosć i zupełną spokojność naszego miasta i rezydencyi. Ani jedna osoba, z ciekawości nawet, nie wzięła udziału w tych wypadkach. Zostawiono działać wojskowym, którzy podczas częstych patrolów w mieście zgoła nikogo nie spotkali. Te oznaki wrodzonej dobroci, uległości i przywiązania do osoby naszej, ze strony Modenczyków, nie zadziwiają nas bynajmniej, lecz zasługują na pochwałę i mogą służyć za przykład dla każdego innego miasta, które w podobnych znajdnie się okolicznościach.

Miło nam jest wynurzyć te pochwały naszemu miastu w proklamacyi niniejszej, która jest wiernym opisem wypadków, zasługujących nocy, oraz wyłaniem się, którego serce nasze czuło potrzebę ku tym, którzy nam z taką gorliwością i miłością służyli, a także ku ludowi, który dopełniając swych powinności z taką spokojnością i uległością, nabył tylu praw do wdzięczności naszej.

Dan w Modenie, w pałacu naszym xiążęcym, dnia 4 lutego 1831. Franciszek.

— J. K. W. Arcy-xiążę Modeny, będąc uwiadomionym dnia 6 o wielkich rozruchach zasługujących w Bononii, i nie życząc narażać wiernych wojsk swoich w przypadku, jeśli by granice Modeny przez rewolucjonistów zgwałconemi były, uznał za przyzwoitą odwołać się z Modeny do *Novi*, gdzie też one zajęły stanowisko. Postanowiwszy regencyą w Modenie, J. K. W. przeprowadził swoją familję do *Mantui*, gdzie przybyła ona dnia 6 wieczorem. Podług ostatnich wiadomości z Modeny, regencya ustanowiona przez J. K. W. Xiążęcia zajmuje się utrzymaniem dobrego porządku. (*J.d.S.P.*)

DODATEK